

FEITEN EN COMMENTAREN OVER ALCOHOL EN DRUGS

114-de jaargang no. 3

mei-juni 2014

MINDER ALCOHOL LEIDT TOT BETER LEEFKLIMAAT

We weten in Nederland bijna allemaal wel dat alcohol de gezondheid van de gebruiker aantast, zowel lichamelijk als geestelijk. Daarnaast heeft alcoholgebruik een aantal gevolgen die vooral de omgeving van de gebruiker treffen, van zijn gezin tot zijn mede-weggebruikers. De situatie is vergelijkbaar met die bij tabak. Het roken van tabak treft niet alleen de gebruiker, maar ook een aantal onvrijwillige meerokers om hem heen. Alcoholgebruik treft vaak niet (alleen) de gebruiker, maar maakt vaak ook onschuldige slachtoffers. Naast "meeroken" bestaat er dus ook "meedrinken".

Wie alcohol drinkt vermindert daarmee tijdelijk zijn waarnemingsvermogen. Sommige signalen ziet men in het geheel niet meer, andere foutief of onvolledig. Daardoor reageert men niet of foutief op signalen. Die achteruitgang begint al lang voordat er van een roes sprake is. In het verkeer is bijvoorbeeld al sprake van verhoogd risico vanaf 0,2 promille bloedalcoholgehalte.

Alcohol vermindert ook het gehoor. Daardoor gaat men luider praten, zet men de radio of de TV wat luider. Dat geeft geluidsoverlast. Ondanks het luider praten verstaat men elkaar minder goed. Soms denkt men dingen gehoord te hebben die helemaal niet gezegd zijn. Misverstanden en ruzies zijn dan al gauw het gevolg.

Daarnaast vermindert alcohol de zelfkritiek. Daardoor gaat men het eigen kunnen overschatten en neemt men meer risico's. Op het werk leidt die zelfoverschatting tot slechtere prestaties. In het verkeer tot automobilisten die met alcohol in hun bloed gaan rijden onder het motto "ik kan nog best rijden".

De gevolgen van alcoholgebruik beperken zich niet tot waarnemingsfouten. Alcoholgebruik leidt ook tot ongewenste gevolgen in de sociale omgang. Zo leidt het maar al te vaak tot lichtgeraaktheid. Naast het fysiek waarnemingsvermogen wordt namelijk ook het sociaal waarnemingsvermogen aangetast. Gevolg is dat men signalen van bevreemding of afkeuring uit de omgeving niet meer opmerkt. Mensen gaan zich daardoor onwettelijk gedragen, gaan anderen beledigen, of praten hun mond voorbij. En "de stem van het geweten" wordt door alcohol effectief het zwijgen opgelegd.

Openbare geweldpleging is vaak mede een gevolg van alcoholgebruik. Uiteraard spelen de mentaliteit van de dader en de omstandigheden een rol. Maar vooral de aanwezigheid van alcohol in het bloed. Geweldpleging is een typisch alcoholdelict. Ruim 40 procent van de openbare geweldpleging, minstens 30 procent van de vrouwenmishandeling en circa 50 procent van de kindermishandeling, wordt begaan onder de invloed van alcohol.

Vandalisme is eveneens een typisch alcoholdelict. Ongeveer tweederde van alle vandalisme vindt plaats in de nachtelijke uren onder de invloed van alcohol.

Het begint op sociaal terrein met simpele zaken als hinderlijk luid spreken. Maar de reeks van mogelijke gevolgen is lang. Aan het eind staat als meest afschrikwekkende gevolg doodslag begaan onder invloed.

Alles bij elkaar vormen diverse gevolgen van alcoholgebruik op sociaal terrein een ernstige aantasting van ons leefklimaat. Symptoombestrijding door verscherpt toezicht en zwaarder straffen lost dit niet op. Willen wij ons leefklimaat "bewoonbaar" houden, dan zullen wij de invloed van alcohol, en dus van alcoholconcerns op onze samenleving moeten terugdringen.

Dr.ir. D. Korf



Goed voorbeeld doet soms goed volgen

Het stereotype beeld dat jongeren hebben van leeftijdsgenoten die drinken, of juist niet drinken, beïnvloedt hun drinkgedrag. Dat stereotype beeld kan gewijzigd worden door het verstrekken van informatie over drinknormen en imago van de drinkers. Aldus mevr. H.A. Teunissen in het proefschrift waarmee zij de doctorstitel verwierf aan de Radboud universiteit.

Leeftijdsgenoten spelen een belangrijke rol bij het alcoholgebruik van jongeren. Binnen een groep zijn altijd wel één of meer personen die als voorbeeld gezien worden. Maar ook buiten de groep zijn idolen met een voorbeeldfunctie. Door aan jongeren bekend te maken hoeveel of hoe weinig alcohol hun voorbeelden drinken, en hoe positief of hoe negatief zij staan tegenover alcohol, valt het stereotype beeld dat jongeren van hen hebben bij te stellen.

Het veranderen van het beeld dat jongeren hebben van hun voorbeelden, is nu gebleken metterdaad invloed te hebben op hun drinkgedrag. Jongeren die positieve informatie over het imago van drinkers ontvingen, dronken meer dan jongeren die negatieve informatie ontvingen.

Zoals verwacht kon worden, was het verband niet symmetrisch. Wanneer leeftijdsgenoten aangaven te drinken, gingen de jongeren meer drinken, ongeacht de populariteit van de voorbeelden. Wanneer de voorbeelden aangaven niet te drinken waren de jongeren alleen bereid minder te gaan drinken als die voorbeelden populair waren.

Het goede voorbeeld werkt dus alleen wanneer de voorbeeldgever populair is.

ZWITSERLAND LEGALISEERT ENERGIE-DRANKJES MET ALCOHOL

Per 1 januari 2014 heeft Zwitserland het verbod op energiedrankjes met alcohol opgeheven. De drankjes zijn ondanks de protesten, geschrapt uit de lijst van consumptieartikelen die niet verkocht mogen worden in een alcoholhoudende variant.

De Zwitserse maatregel gaan lijnrecht in tegen de uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek, die steeds meer nadelige effecten van het gebruik aantonen. Hij gaat ook in tegen de tendens in andere landen om het gebruik van energiedrankjes, en zeker dat van de alcoholhoudende, aan banden te leggen. Zo vaardigde Californië precies een jaar eerder een verbod uit op alcoholhoudende energiedrankjes en op bier waaraan cafeïne was toegevoegd.

Tegenstanders van de Zwitserse maatregel beschuldigden de "Bundesverwaltung" ervan met de maatregel het jeugd-alcoholisme te stimuleren. In een televisieuitzending bracht een

Voor benzine meer lonend dan voor drank

KOPEN AAN DE ANDERE KANT VAN DE GRENS

Nederlanders die dicht bij een landsgrens wonen, willen nog wel eens aan de andere kant van de grens inkopen doen. Door de accijnsverhoging van januari jl. is hun aantal toegenomen. Aldus blijkt uit een peiling van I&O Research.

Met ingang van 1 januari jl. zijn de accijnzen op alcohol en op motorbrandstoffen verhoogd. Die verhoging heeft veel discussie uitgelokt. Vooral discussie tussen de leveranciers van die producten en de overheid. De gemiddelde consument liet het tamelijk koud dat een blikje bier of een glaasje wijn 1 of 2 eurocent duurder werd. Maar de verkopers uit de grensstreek vreesden leegloop van hun bedrijven.

De discussie was vooral een herhaling van zetten. Per 1 januari 2013 waren de accijnzen ook al verhoogd, en ook toen hadden de verkopers hevig geprotesteerd. Om duidelijkheid te scheppen kwam het Ministerie van Financiën september 2013 met het rapport "Grenseffectenrapportage". Daaruit bleek dat de accijnsverhoging in de eerste 7 maanden van 2013 een behoorlijke meeropbrengst voor de schatkist had opgeleverd.

Inkopen in het buitenland levert alleen financieel voordeel op voor mensen die niet al te ver van de landsgrens wonen. Alleen zij kunnen hun autokosten terugverdienen door de bereikte besparingen. Daarom heeft I&O Research onderzoek gedaan onder consumenten die minder dan 30 kilometer van de landsgrens wonen.

Het bleek dat met toenemende afstand tot de grens, de animo om over de grens inkopen te doen snel afnam.

Van de mensen die minder dan 10 km van de grens wonen, tankt 70 procent regelmatig over de grens. En de helft van hen zegt het nu vaker te doen dan vóór de accijnsverhoging. Van de consumenten die tussen de 20 en 30 km van de grens wonen, tankt 33 procent regelmatig in het buitenland.

De besparing op een volle tank is groter dan bijv. de besparing op een kistje met 6 flessen wijn. Tegenover de 70 procent die in het buitenland tankt, staat 33 procent die in het buitenland drank koopt (van degenen die maximaal 10 km van de grens wonen). En slechts 15 procent van degenen die op 20 tot 30 km van de grens wonen, gaat voor drank de grens over, tegenover 33 procent die het doet om te tanken.

Het prijsverschil is het grootst bij sterke drank, en loopt van ca. 10 procent op tot bijna 20 procent. Vooral de Duitse producten zijn in Duitsland goedkoper. Bij bier is het prijsverschil geringer. En champagne (Moët et Chandon) is in Nederland goedkoper dan in Duitsland.

De invloed van de accijnsverhoging is bij drank dan ook minder groot dan bij tanken. Het gaat om iets meer dan één cent verhoging per consumptie. Slechts een kwart van degenen die alcohol uit het buitenland halen, doet dit nu vaker. Opvallend is het feit dat éénvijfde van de respondenten aangeeft ook de gewone boodschappen in het buitenland te kopen als zij er al zijn om te tanken.

Al met al heeft de alcoholsector niet zo heel veel te klagen over de accijnsverhoging. Alleen de slijters binnen 20 km van de grens hebben problemen. De overgrote meerderheid van de consumenten woont te ver van de grens, en ligt ook niet wakker van 1,4 cent meer voor een blikje bier. Stoppen met drinken levert trouwens nog veel meer besparing!

Dingeman Korf

COLOFON
De GO : tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.
Postabonnement € 10,- per jaar.
Verantwoordelijk eindredacteur:
Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@telfort.nl
Administratie:
W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.
Artikelen voorgaande nummers:
www.angob.nl

Leeftijdsgrens voor alcohol zou nog verder omhoog moeten

CONFERENTIE OVER ALCOHOL EN HERSENEN

De wetenschappelijke kennis over de effecten van alcohol op de menselijke hersenen is de laatste jaren in hoog tempo toegenomen. Reden voor de Hersenstichting en STAP om op 13 maart jl. gezamenlijk een conferentie daarover te beleggen. Voor de hoofdvordracht had men de internationaal vooraanstaande deskundige prof. dr. Susan Tapert van de universiteit van Californië naar Nederland weten te halen.

In het verleden dacht men meestal dat de ontwikkeling van de mens tot volwassene ergens tussen het zestiende en achttiende levensjaar voltooid was. Daarom werden jongens op hun achttiende opgeroepen voor militaire dienst. Ook mocht je vanaf die leeftijd trouwen zonder dat daarvoor ouderlijke toestemming nodig was. Alleen voor stemrecht moest je tot je éérentwintigste wachten. Daarvoor werd enige levenservaring nodig geacht.

Inmiddels is het al ruim een kwart eeuw bekend dat de ontwikkeling van de menselijke hersenen veel langer doorgaat dan tot je achttiende. Eerst werd de grens nog bij 21 jaar gelegd, maar tegenwoordig is 23 – 24 jaar vrij algemeen aanvaard, en noemen sommige onderzoekers nog hogere leeftijden, tot 30 jaar aan toe.

Deze verschuiving van de volwassenwording van de hersenen, deed de vraag rijzen : hoe staat het met de invloed van alcohol in de laatste periode van die ontwikkeling ? Heeft alcohol ook tijdens de adolescentie nog een verhoogd schadelijk effect ? Daarover sprak prof. dr. Susan Tapert op 13 maart voor een gevarieerd publiek, voornamelijk afkomstig uit verslavingszorg, gezondheidsdiensten en onderzoeksinstituten.

Het hersenonderzoek aan de universiteit van Californië in San Diego is vooral gericht op groei en functioneren van de hersenen. Niet alle delen van de hersenen ontwikkelen zich gelijktijdig. Het volume van de hersenen groeit vrijwel niet meer na het derde levensjaar. De ontwikkeling van de doorbloeding, onder andere door vorming van nieuwe bloedvaten, is op die leeftijd ongeveer op zijn hoogtepunt. En de receptoren blijven zich ontwikkelen tot omstreeks het achttiende levensjaar. De "bekabeling" tussen de cellen tenslotte, blijft zich ontwikkelen tot omstreeks het dertigste levensjaar.

De verfijning van de hersenfuncties vindt door dit alles vooral plaats tussen het zevende en het twintigste levensjaar. Door het niet gelijktijdig verlopen van de ontwikkeling van de verschillende functies, loopt tijdens puberteit en adolescentie de gevoelsmatige ontwikkeling vóór op de verstandelijke ontwikkeling. Schade aan de hersenen in die periode, kan er daardoor toe leiden dat verstand en gevoel in het latere leven niet meer met elkaar in evenwicht komen.

Het team van neurologe prof. dr. Susan Tapert heeft zijn onderzoek vooral toegespitst op de invloed van alcohol op ontwikkeling van het brein



Prof. dr. Susan Tapert

van pubers en adolescenten. Het onderzoek waarover prof. Tapert op 13 maart berichtte, had met name betrekking op de gevolgen van "binge drinking". Als "binge drinking" definieerde zij meer dan 4 glazen binnen twee uur voor meisjes en meer dan 5 glazen voor jongens.

Het bleek dat regelmatig "binge" drinken met name schadelijk is voor de ontwikkeling van de verstandelijke ("cognitieve") vermogens. Concentratievermogen (aandacht), vermogen tot logisch redeneren en geheugen raken ook tijdens de adolescentie op den duur verstoord door regelmatig "binge" drinken. In de praktijk blijkt dat onder andere te leiden tot slechtere schoolprestaties.

In het algemeen geldt dat hoe jonger gedronken wordt, hoe groter de schade is. Echter, Tapert had ook geconstateerd dat op jonge leeftijd een gedeeltelijk herstel van de schade nog mogelijk is. Stoppen met drinken op jonge leeftijd, kan ertoe leiden dat de beschadigde hersenfuncties zich weer enigszins herstellen. Helemaal "zoals vroeger" wordt het echter nooit meer.

Door alcohol beschadigde hersenen moeten harder werken om dezelfde prestatie te leveren. Daardoor wordt de drinker eerder vermoeid. Het gevolg is dat zijn aandacht verslapt, en de informatie minder goed in zijn geheugen wordt opgeslagen.

Tenslotte had Tapert nog iets te zeggen over alcoholreclame en over preventie. Alcoholreclame leidt bij de kijker tot een geringer inschatten van de gevolgen van het gebruik. Dit effect is bij jongens groter dan bij meisjes. Alcoholreclame mag weliswaar alleen op volwassenen gericht zijn, maar jongeren vinden vaak dezelfde reclames interessant als volwassenen. Met name voor humoristische reclame bestaat in feite geen leeftijdsgrens.

Preventie dient zich volgens Tapert niet alleen op middelbare scholieren te richten (dus op jongeren tot 18 jaar), maar ook op studenten. Hoe langer zij alcoholgebruik uitstellen, hoe beter. Liefst tot het eind van hun studie. En als zij toch eerder beginnen, moeten zij weten dat een kater een signaal is dat zij te veel hebben gedronken.

Australische jongeren zijn minder gaan drinken

Australische jongeren stellen in toenemende mate alcoholgebruik uit tot een hogere leeftijd. Telde de leeftijdsgroep van 14 tot en met 17 jaar in 2001 nog 33 procent niet-drinkers, tien jaar later was dat gestegen tot 50 procent.

De vermindering van het drankgebruik was onafhankelijk van de regio, de sociaal-economische status en de demografische groep. Aldus bleek uit de analyse van de antwoorden van meer dan 2500 Australische jongeren.

Dr. M. Livingston die het onderzoek verrichtte, ziet verschillende factoren die hiertoe hebben bijgedragen. Aan de ene kant is er toenemende publieke bezorgdheid over excessief drinken door jongeren en de daardoor veroorzaakte overlast en ongevallen. Die publieke bezorgdheid verandert het sociale klimaat waarin dat drinken plaatsvindt. Daarnaast neemt de kennis over de onwenselijkheid van drinken op jonge leeftijd sterk toe.

Aan de andere kant is de Australische samenleving steeds meer

multicultureel, met een toename van immigranten uit culturen waar veel minder gedronken wordt en zwaar drinken niet getolereerd wordt.

De verandering in het drinkgedrag leidt geleidelijk aan ook tot vermindering van de negatieve gevolgen van alcoholgebruik. Zo constateert Livingston een drastische afname van het aantal jongeren dat slachtoffer wordt van alcoholische geweldpleging. Ook is er onder jongeren een afname van sexueel geweld en van ongewenste zwangerschappen.

Wat Livingston ook heel belangrijk vindt : de positieve gevolgen van de vermindering van de alcoholconsumptie, worden niet ongedaan gemaakt door een toename van het gebruik van cannabis of tabak.

MAAS IN VERORDENING TEGEN HAPPY HOURS

De nieuwe Drink- en Horecawet (DHW) die op 1 januari van kracht is geworden, vraagt van gemeenten om een plaatselijke verordening op te stellen waarin een aantal zaken geregeld moet worden. Daaronder ook regels voor "happy hours".

In Arnhem dacht men de zaken netjes geregeld te hebben. Met betrekking tot de "happy hours" had men verordend dat tijdens die uren de prijs van drank maximaal 40 procent verlaagd mocht worden. En die "happy hours" zouden maximaal 24 uur mogen duren.

Een slimme horeca-uitbater kwam daarop met een tijdelijke prijsverlaging die 72 uur duurt. Daardoor viel die onder de algemene regels van de DHW en niet onder de plaatselijke verordening. Die algemene regel bepaalt dat een korting minder dan 50 procent dient te zijn. Dus 49,9 procent is toegestaan.

De Arnhemse horecamaan biedt nu een bepaald drankje van € 5,95 voor € 3,00 aan gedurende de maandag, dinsdag en woensdag. Een stunt waarvan de gemeente inmiddels heeft erkend dat hij binnen de regels valt.

Wij zijn benieuwd of de gemeenteraad binnenkort een voorstel krijgt om de regels te veranderen.

ÉÉN OP DE TIEN SCHOLIEREN FRAUDEERT MET IDENTITEIT

Het afgelopen halfjaar heeft ruim tien procent van de scholieren wel eens een vervalste ID-kaart gebruikt. En maar liefst één op de vijf scholieren verklaarde wel eens uit te zijn gegaan met de ID-kaart van iemand anders. Aldus is gebleken uit een onderzoek dat Scholieren.com en de NOS samen deden naar de naleving van de nieuwe leeftijdsgrens.

Doel van het onderzoek was om na te gaan hoe 15-, 16- en 17-jarigen omgaan met de huidige alcoholregels, en met name met de verhoogde leeftijdsgrens. Aan het onderzoek deden ruim 2900 scholieren mee. Omzeilen en overtreden van de regels bleek zeer vaak voor te komen.

De populairste manier om als minderjarige toch aan alcohol te kunnen komen, was het "lenen" van de ID-kaart van een meerderjarige. Zo kwam 20 procent van de ondervraagden aan alcohol. Het controleren van de kaart door de verstrekker van alcohol gebeurde meestal zo oppervlakkig, dat de minderjarigen gemakkelijk aan alcohol konden komen.

Meer dan 10 procent van de ondervraagden maakte gebruik van een vervalste ID-kaart. Soms ouderwets handmatig vervalst en gemakkelijk als een vervalsing te herkennen. In andere gevallen met behulp van fotokopieerapparaat en/of computer vakkundig vervalst en moeilijk van echt te onderscheiden.

Tweederde van de ondervraagden kende wel iemand die ID-kaarten vervalst. Ruim de helft (56 procent) van de

Verhoging leeftijdsgrens alcohol bracht veel positieve effecten

Amerikaanse wetenschappers onderzochten de effecten van de verhoging van de leeftijdsgrens voor alcohol die in 1988 werd doorgevoerd. Er bleken meer positieve effecten te zijn opgetreden dan alleen een vermindering van de alcoholconsumptie door minderjarigen.

In de Verenigde Staten beslisten vóór 1988 de afzonderlijke staten over de leeftijdsgrens voor alcoholgebruik in het openbaar. Het gevolg daarvan was een lappendeken van leeftijdsgrenzen bij 18, 19 of 21 jaar. In 1988 kwam er één federale leeftijdsgrens bij 21 jaar.

De tegenstanders van de leeftijdsgrens van 21 jaar, kwamen in verzet. In 2006 richtten zij een pressiegroep op genaamd Choose Responsibility. Zij startten, gesteund door de industrie een campagne om de leeftijdsgrens in alle staten naar 18 of 19 jaar te verlagen. Volgens hen zou de hoge grens alleen maar leiden tot ondergronds drinken, met name door studenten, en daardoor zijn doel voorbij schieten.

De gezondheidsautoriteiten richtten zich daarop tot wetenschappelijke onderzoekers om uitsluitsel te krijgen. Waren de voordelen van 21 jaar groter dan de beweerde nadelen, of juist andersom?

Een team van wetenschappers onder leiding van prof. dr. W. DeJong

van de universiteit van Boston, inventariseerde de veranderingen in die staten waar de leeftijdsgrens in 1988 verhoogd was. Uit hun inventarisatie bleek dat er positieve veranderingen waren opgetreden op tal van gebieden in de samenleving.

Niet geheel onverwacht kwam het feit dat sinds de verhoging van de leeftijdsgrens, ook studenten boven die grens minder waren gaan drinken. Vóór de verhoging dronk 43 procent van die studenten wel eens vijf glazen of meer op één avond. In 2011 was dat teruggelopen naar 36 procent. Nog steeds een te hoog percentage, maar wel een verbetering in vergelijking met 1987.

Diverse gevolgen van het drinken van alcohol, bleken sinds 1988 drastisch te zijn afgenomen. Zo waren studenten aanzienlijk minder vaak betrokken bij ongelukken waarbij alcohol in het spel was. Onder jonge verkeersdeelnemers was het aantal dodelijke ongevallen sterk afgenomen, evenals de ernst van de verwondingen bij letselgevallen.

Een ander positief gevolg van de verhoging van de leeftijdsgrens voor alcohol, was een vermindering van het aantal zelfmoorden beneden de 21 jaar. Dit lijkt er op te wijzen dat zelfmoorden van jongeren nogal eens gepleegd worden onder de invloed van alcohol.

Een laatste opvallende verbetering was het feit dat jongeren onder de 21 minder vaak onbeschermd seks hadden.

Volgens hoofdonderzoeker W. De Jong bracht de verhoging van de leeftijdsgrens veel meer positieve effecten dan het publiek ervan verwachtte. "Het klopt dat deze wetten vaak worden overtreden, maar dat betekent niet dat ze geen positieve effecten meebrengen" verklaarde hij onlangs op de nieuwssite Science Daily. Voor een verlaging van de leeftijdsgrens ziet hij geen enkele aanleiding.

Dingeman Korf



Schoolvoorlichting weinig effectief meer

In de vorige eeuw ontwikkelde het Trimbos Instituut het preventieprogramma "De gezonde school en genotmiddelen" (DGSG). Dit werd het meest bekende en meest gebruikte voorlichtingsprogramma, gericht op terugdringen van het gebruik van genotmiddelen onder scholieren.

Onderzoekster Monique Malmberg heeft binnen het voortgezet onderwijs onderzocht of DGSG er daadwerkelijk in slaagt om het middelengebruik terug te dringen. Haar onderzoek toonde aan dat er qua middelengebruik nauwelijks verschil was tussen jongeren die het preventieprogramma hadden gevolgd en die dat niet gedaan hadden.

Vervolgens onderzocht zij welke beschermende en welke risicofactoren van invloed zijn op het gebruik van genotmiddelen. Haar aandacht ging daarbij met name uit naar persoonlijkheidskenmerken. Het bleek dat twee uitersten het hoogste risico opleverden voor vroegtijdig middelengebruik. Enerzijds waren dat de jongeren met een hoge score voor sensatie zoeken en impulsiviteit. En anderzijds jongeren met een hoge score op gevoelens van angst en hopeloosheid. Twee volledig tegengestelde persoonlijkheidstypen.

Omdat zowel hersenen als persoonlijkheid van jongeren nog niet uitontwikkeld zijn, heeft middelengebruik op jonge leeftijd ook invloed op de richting waarin iemands persoonlijkheid zich ontwikkelt.

Monique Malmberg promoveerde eind februari op haar onderzoek tot doctor in de pedagogische wetenschappen aan de Radboud Universiteit te Nijmegen.

Vergroot flesvoeding kans op verslaving ?

Al heel lang zijn wetenschappelijke onderzoekers met elkaar in discussie over de vraag of borstvoeding de kans op latere verslaving verkleint. In het laatste nummer van het blad Pharmacology, Biochemistry and Behaviour worden de argumenten nog eens op een rijtje gezet. De uitkomst is : onbeslist.

Het draait allemaal om het hormoon oxytocine. Baby's hebben al direct na de geboorte oxytocine in hun lichaam. Het hormoon speelt een sleutelrol in het opbouwen van de relatie tussen moeder en kind. Dat staat vast. En eveneens staat vast dat het oxytocine-systeem drie jaar nodig heeft om zich volledig te ontwikkelen.

De theorie luidt nu dat flesvoeding de ontwikkeling van het oxytocine systeem tegenwerkt, en daardoor leidt tot een slechtere moeder-kind relatie. En die minder goede relatie zou op zijn beurt de kans op verslaving vergroten.

De deskundigen hebben geen waterdicht bewijs kunnen vinden. Noch voor de theorie, noch voor zijn tegendeel. Het effect kan dus nooit zeer groot zijn.

Nederland laks met uitbannen alcohol tijdens zwangerschap NIEUW BEWIJS SCHADELIJKHEID GERING ALCOHOLGEBRUIK TIJDENS ZWANGERSCHAP.

In Engeland is een nieuwe medische publicatie verschenen waarin wordt aangetoond dat 2 glazen drank per week al schadelijk kunnen zijn voor de ongeboren baby. De onderzoekers bepleiten dat het ministerie de norm van maximaal 2 glazen per week vervangt door een nulnorm zoals in continentaal Europa.

Het Britse onderzoek vond plaats onder 1300 zwangere vrouwen en is gepubliceerd in de British Medical Journal. Het meest voorkomende gevolg van gering alcoholgebruik was een te vroege geboorte. Het bleek dat vrouwen die in de eerste 12 weken van de zwangerschap naar Engelse normen licht alcoholgebruik vertoonden, het risico op een te vroege geboorte daarmee verdubbelden ten opzichte van de niet-drinksters.

Licht alcoholgebruik naar Engelse normen betekent 1 of 2 keer per week 1 of 2 Engelse eenheden alcohol. Een Engelse eenheid alcohol is 10 cc alcohol. Een continentale eenheid (standaard dosis) betekent 12 gram, wat neerkomt op bijna 14 cc. Eén Engelse alcohol eenheid betekent voor de consument dus een glaasje bier van 200 cc of een glas wijn van 80 cc. In Nederland heeft een standaard wijnglas een inhoud van 100 cc.

Bij het Engelse onderzoek ging het dus om heel weinig alcohol. Het Britse ministerie van volksgezondheid adviseert tot nu toe zwangere vrouwen om niet meer dan maximaal 2 glazen alcoholhoudende drank per week te drinken. De onderzoekers hebben aangetoond dat ook die hoeveelheid de risico's vergroot. Zij adviseren vrouwen daarom om tijdens de zwangerschap in het geheel geen alcohol te drinken. Bij het ministerie bepleiten zij dat in het advies nu eindelijk overgegaan wordt op de nulnorm, en dat dit ook breed uitgedragen gaat worden.

Situatie in Nederland

In ons land publiceerde de Gezondheidsraad in januari 2005 reeds het advies om tijdens de zwangerschap in het geheel geen alcohol te drinken. Volgens de Raad was er geen enkel bewijs voor een veilige grens waar beneden er geen risico zou zijn. De beroepsverenigingen van gynaecolo-

gen en van verloskundigen steunden dat advies.

Na 2005 zijn er nog diverse wetenschappelijke publicaties verschenen die alle wezen in de richting van de nulnorm. Die haalden echter geen publiciteit in de dagbladen. In 2012 werd een geruchtmakend Deens onderzoek gepubliceerd dat concludeerde dat tot 1 glas per dag (!) alcohol geen kwaad kon voor zwangere vrouwen. Dat onderzoek kwam uitgebreid in heel veel dagbladen. Er bestaan ernstige vermoedens dat die publiciteit door de grote brouwerijen is aangewakkerd.

Volgens het Deense onderzoek vertoonden de kinderen van drinkende vrouwen op 5-jarige leeftijd geen afwijkingen met betrekking tot intelligentie, concentratievermogen, zelfbeheersing en vermogen tot plannen. Vanuit wetenschappelijke kringen kwam er veel kritiek los, vooral op de onvolledigheid van het rapport. Zo was er in het geheel niet gekeken naar geboortegewicht, verloop van de geboorte, duur van de zwangerschap (vroeggeboorte), lichamelijke gezondheid van de baby, kans op een miskraam, en gedragsafwijkingen in de peutersjeden.

Ondanks het feit dat in ons land al bijna tien jaar de nulnorm verkondigd wordt, blijkt anno 2014 maar liefst 30 procent van de zwangere vrouwen in ons land nog alcohol te drinken. Is dat nog steeds een effect van het Deense onderzoek ? Of zouden verloskundigen in alle gesprekken tegen alcohol moeten waarschuwen, in plaats van alleen in het eerste consult ?

In de Tweede Kamer is inmiddels een voorstel ingediend om het advies tot niet-drinken (en niet-roken) tijdens de zwangerschap, verplicht te stellen op de bijsluiters van de pil en in de gebruiksaanwijzing van zwangerschapstests. Veel vrouwen gaan pas rond de achtste week van de zwangerschap voor het eerst naar de verloskundige. Pas dan krijgen zij het advies om niet te roken en niet te drinken. Dan kan er al schade zijn aangebracht, want de eerste drie maanden is de foetus het gevoeligst.

Dit voorstel doet ook recht aan het advies van de Gezondheidsraad om te stoppen met alcohol en tabak vanaf het moment dat er een kinderwens bestaat. Ook de man zou in die periode moeten stoppen. Dat mag eveneens wel tijdig vermeld worden. Niet pas als de vrouw al zwanger is.

Dingeman Korf



Duitse jeugd zuipt zich ziekenhuis in

Meer dan 26.000 Duitse jongeren werden vorig jaar met een alcoholvergiftiging in het ziekenhuis opgenomen. Bijna één op de vijf Duitse jongeren is minstens eenmaal in de maand dronken. Aldus de cijfers die de Duitse instantie voor gezondheidsvoorlichting vorige maand publiceerde.

Het percentage Duitse jongeren van 12 tot en met 17 jaar dat geregeld teveel drinkt, is overigens de afgelopen twee jaar iets gedaald, van 18,2 procent naar 17,4 procent. Het drinken verschuift net als in Nederland naar een iets hogere leeftijd. Meer dan 40 procent van de jongens van 16 en 17 jaar was tenminste eenmaal in de maand dronken.

Ter vergelijking : in Nederland kwamen 5300 mensen met een alcoholvergiftiging bij de spoedeisende hulp van een ziekenhuis terecht, zo bleek vorige maand uit cijfers van Veiligheid.nl. Die werden daar behandeld, maar lang niet allemaal in het ziekenhuis opgenomen.

De federale gedelegeerde voor de drugsbestrijding, Marlene Mortier, verklaarde desgevraagd niet onmiddellijk verhoging van de accijns te overwegen. Dat ondanks de onrustbarende cijfers. Zij ziet meer in voorlichting en preventie. In Nederland hebben we ervaren dat voorlichting slechts een zeer beperkt effect heeft, zodat er naast voorlichting altijd ook andere

SONG BEGINNEN MET ALCOHOL
ZET DE DEUR WIJD OPEN
NAAR EEN LEVEN VAN
GEMISTE KANSEN

maatregelen ingezet moeten worden.

Mortier heeft haartwijfels of een strenger beleid, zoals onlangs in Nederland ingevoerd, wel het gewenste effect zal hebben. Ook gelooft zij niet in een nuttig effect van een reclameverbod.

Als een bewindspersoon dergelijke uitspraken doet, dan lijkt zij wel woordvoerster van de alcoholindustrie. Bewezen effectieve maatregelen houdt zij af, en de twijfelachtige beveelt zij aan. De alcohollobby in Duitsland is blijkbaar zeer effectief.

Voorlopig blijft Duitsland dus de uitzondering in Europa. Zeer hinderlijk voor de aangrenzende landen.



Het "vuurwater" opnieuw uitgevonden !

AFRIKA BIERMARKT VAN DE TOEKOMST ?

Afrika is de komende jaren de markt die voor bierbrouwers de meeste mogelijkheden biedt. Aldus analisten van de Rabobank in een 24 maart gepubliceerd rapport.

Dat de markt in Europa weinig groei-mogelijkheden bood, hebben de grote Europese brouwerijen al ruim een kwart eeuw geleden geconstateerd. Daarom hebben de grote Belgische, Deense, Duitse en Nederlandse brouwers zich al geruime tijd geleden gevestigd in diverse landen van Afrika en Azië. Kwalijke gevolgen daarvan zijn inmiddels in sommige van die landen overduidelijk zichtbaar.

Dat nu een bank met groeicijfers voor de biermarkt komt van 6 procent voor Afrika en 3,6 procent voor Azië, zou kunnen leiden tot een hernieuwd offensief van de brouwers richting Afrika en Azië. Dat is in het belang van de aandeelhouders, maar niet in het belang van de lokale bevolking.

In de negentiende eeuw hebben de Europese en Amerikaanse alcoholstokers met hun "vuurwater" de Noord Amerikaanse indianen en hun cultuur vrijwel uitgeroeid. Gaan zij nu iets soortgelijks in Afrika proberen ?

En dit...

... was weer eens een geval van alcoholisch geweld. Zonder enige aanleiding mishandelde in Groningen een dronken stel iemand die in hun straat op bezoek was.

De stomdronken daders, een 40-jarige man en een 30-jarige vrouw, sloegen zonder enige aanleiding in op een 45-jarige bezoeker. Ook beten zij de man. Buurtbewoners waarschuwden de politie, die snel ter plaatse was.

De arrestatie van het dronken stel ging niet gemakkelijk. Het stel schreeuwde de hele buurt bij elkaar en verzette zich hevig. De agenten moesten pepperspray gebruiken om ze te kunnen arresteren

* * *

... was een 46-jarige vrouw uit Almere, die dacht dat haar auto kon varen. Zij kwam van een feestje en had daar flink gedronken.

Zonder enige aanleiding stuurde zij op de terugweg haar auto de vaart

langs de weg in. Een passerende automobilist hielp haar op het droge en waarschuwde de politie. Die constateerde dat de vrouw bijna viermaal het maximale alcoholgehalte in haar bloed had. Voor haar gedrag kon de vrouw geen verklaring geven

* * *

... was een verstopping met behulp van drankflessen.

Al jaren stond het parkeerterrein aan de Ridderspoorweg in Haren bij de minste geringste regenval blank. Regelmatig konden parkeerders hun auto niet met droge voeten bereiken. De gemeente was de klachten daarover beu, en liet de zaak eens goed bekijken door een firma in rioolwerken.

De deskundigen hadden de oorzaak snel opgespoord. Uit de regenwaterafvoer kwamen na enig graafwerk 42 lege drankflessen en -flesjes te voorschijn. Een merkwaardige vorm van hergebruik van drankflessen

* * *

... was een geval van doodslag met een hakbijl. Ditmaal zat de dronkenschap bij het slachtoffer, en niet bij de dader.

De dader was een gescheiden vrouw die oorspronkelijk bij haar moeder

inwoonde. De moeder overleed een jaar geleden. Een half jaar later dook de ex van de vrouw weer op en kwam bij haar inwonen. Dat leidde volgens de omwonenden al gauw tot heftige ruzies. De man was vaak dronken en zeer gewelddadig.

Op de noodlottige dag was de man weer dronken, maakte ruzie en sloeg de vrouw. Zij voelde zich zo bedreigd dat zij de hakbijl pakte en de man ermee tegen zijn nek sloeg. De man ging knock-out. Hij werd met de traumahelikopter naar het ziekenhuis gebracht waar hij overleed

* * *

... was een geval van ontoerekenbaarheid door alcohol en drugs. De dader was een 22-jarige uitgaander uit Sint Annaparochie en het gebeurde in Leeuwarden.

De 22-jarige veroorzaakte overlast. Eerst in een horecagelegenheid en vervolgens op straat. Een agent sprak hem aan op zijn vervelende gedrag. De 22-jarige was daar niet van gediend en begon op de agent in te slaan. Een portier die het zag gebeuren, greep in en bracht samen met de agent de verdachte onder controle.

Een politieauto bracht de verdachte naar het bureau, waar hij een nachtje in de cel mocht doorbrengen

VERSCHEIJNING G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 10 juli gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 24 juni bij de redacteur.



SAB-prijs 2014

Stichting SAB is een onafhankelijke stichting die tot doel heeft het ondersteunen van kleinschalige particuliere projecten gericht op vermindering van alcoholproblemen in de samenleving.

Evenals in 2013, looft Stichting SAB ook in 2014 een prijs van € 5.000,- uit voor een origineel bewustwordingsproject met betrekking tot alcohol. Dit jaar gericht op de problematiek onder ouderen. Voor meer details zie de websites van SAB-Catering of van ZON-MW (zonmw.nl), rubriek Actueel d.d. 6 maart).

Bekendmaking van de winnaar en uitreiking van de prijs zullen plaatsvinden op een discussiedag van ZON-MW op 20 november aanstaande.

Reünie ANDO op 't Spook

Aanstaande zaterdag 10 mei organiseert de reüniecommissie van de ANDO een reünie in de recreatiezaal van Alcoholvrije Camping 't Spook te Beekbergen.

's Morgens is er vanaf 11.00 uur een gezellig samenzijn met koffie en een traktatie. Om 12.30 uur volgt er een lunch. Het middagprogramma begint om 14.00 uur en bestaat uit een cultureel cabaret. Aan de bezoekers wordt een bijdrage van € 10,- per persoon gevraagd, ter plaatse te voldoen.

Aanmelding had vóór 1 mei moeten plaatsvinden. Mocht u alsnog willen komen, overleg dan telefonisch met H. Krist, tel. 0566 – 62 19 38.



ALCOHOLISCHE LEVERONTSTEKING VAAK GEVOLG VAN DARMFLOORA

Alcohol bevordert de groei van schadelijke bacteriën in de darm. Die bacteriën zijn mede-oorzaak van de leverontstekingen waar alcoholisten vaak aan lijden. Aldus Franse onderzoekers op het International Liver Congress 2014.

Alcohol is een lichaamsvreemde stof waar de menselijke stofwisseling geen raad mee weet. Het lichaam ziet alcohol als een gifstof die zo snel mogelijk uit het lichaam verwijderd moet worden. Met dat verwijderen is de lever belast. Wie veel alcohol drinkt, bezorgt zijn lever overwerk. Dat kan de lever beschadigen.

De mate waarin de lever beschadigd raakt, hangt niet rechtstreeks samen met de consumptie. Er spelen meer factoren mee. De Franse onderzoekers vermoeden dat de bacteriën in de darmen een rol speelden. En onlangs slaagden zij erin om dat experimenteel te bewijzen.

De onderzoekers deden experimenten met bacterievrije muizen. De ene helft van deze muizen kreeg de darmflora van alcoholisten met leverontsteking ingeplant. De andere helft de darmflora van alcoholisten met een nog goed functionerende lever. Vervolgens werden alle muizen op een dieet met alcohol gezet.

De muizen die de darmflora van patiënten met leverontsteking hadden gekregen, ontwikkelden dezelfde ontstekingen als hun donoren. Ook hadden zij een ernstiger aangetast darmslijmvlies dan de muizen uit de andere groep. Die kregen veel minder en een andere soort problemen met hun lever (problemen van rechtstreekse overbelasting).

Het darmslijmvlies beschermt normaal gesproken het lichaam tegen het binnendringen van bacteriën en door bacteriën geproduceerde gifstoffen. Recent Nederlands onderzoek heeft aangetoond dat de aantasting van het darmslijmvlies door alcohol, de vatbaarheid voor tal van ziekten vergroot (zie het vorige nummer van dit blad). Het Franse onderzoek laat zien dat er ook darmbacteriën zijn die rechtstreeks de lever aantasten.

Waarom de ene alcoholist wel een bacterieel ontstoken lever krijgt en de andere niet, is nog onbekend. De Franse onderzoekers zijn van mening dat het deels een kwestie van aanleg is, en deels van de eet- en drinkgewoonten van de betreffende persoon afhangt.

Stichting ANGOB BEGUNSTIGERSBIJEENKOMST 2014

De jaarlijkse begunstigersbijeenkomst van Stichting ANGOB, wordt ook dit jaar gehouden op de derde zaterdag van september. De bijeenkomst heeft statutair tot doel om de begunstigers (= donateurs) van de Stichting te informeren over de gang van zaken met betrekking tot de Stichting gedurende het afgelopen jaar.

Daarnaast geeft voorzitter Dingeman Korf ook een overzicht over de belangrijkste gebeurtenissen op het terrein van de alcohol. Daarmee schetst hij de achtergrond waartegen de gang van zaken van de Stichting moet worden gezien. Tot slot is de bijeenkomst ook nog een gelegenheid voor onderlinge contacten en discussies.

Het programma voor 20 september ziet er als volgt uit. Vanaf 10.45 u heten wij u welkom op het Spook met een kopje koffie of thee. Om 11.30 u vangt het statutair verplichte programmapunt aan: het informeren van de begunstigers over de gang van zaken bij de Stichting in 2013. Een beknopt jaarverslag ligt ter plaatse ter beschikking. Vervolgens een overzicht over de belangrijkste gebeurtenissen op alcoholgebied in 2013, waarbij die van de eerste helft van 2014 natuurlijk niet ongenoemd zullen blijven. Tot slot gelegenheid tot het stellen van vragen.

Omstreeks 12.45 u volgt de broodmaaltijd die de Stichting haar begunstigers gratis aanbiedt. 's Middags is er gelegenheid tot het stellen van tijdens de maaltijd gerezen vragen en opmerkingen, of voor een wandelingetje over de camping of door het bos.

Voor deelname aan de maaltijd dient u zich in verband met de catering van te voren aan te melden bij secretaris Rob Peereboom, Bergeonstraat 1, 1851 KB Heiloo, tel. 072 – 53 35 192, of per e-mail bij: secretaris@angob.nl

Liedjes over drinken maken dorstig

Amerikaanse onderzoekers hebben bij adolescenten een verband gevonden tussen de teksten van de liedjes waar zij naar luisterden en hun drankgebruik.

Allereerst de statistiek : een gemiddelde jongvolwassen Amerikaan luistert zo'n 2,5 uur per dag naar populaire muziek. In die muziek komen gemiddeld 8 drankmerken ter sprake en is gemiddeld 14 keer sprake van (alcohol) drinken.

Onderzoekers van Dartmouth College en van de universiteit van Pittsburgh benaderden 3.422 adolescenten in de leeftijd van 15 tot en met 23 jaar voor een telefonische enquête. Van hen waren 2.541 bereid tot deelname. Zij kregen vragen te beantwoorden over hun luistergedrag en hun alcoholgebruik.

Het bleek dat degenen die een voorkeur hadden voor "alcoholmuziek", drie keer meer kans hadden om te drinken dan degenen die nauwelijks naar deze muziek luisterden. En zij bleken een tweemaal grotere kans te hebben om aan "binge drinking" te doen. Degenen die zich tenminste één naam van een drankmerk uit een liedje wisten te herinneren, bleken een nog groter risico te lopen om een forse drinker te worden.

Het onderzoek geeft geen antwoord op de "kip-of-ei vraag". Hebben de opzede drinkers een (mogelijk zelfs onbewuste) voorkeur voor alcoholmuziek, of zet alcoholmuziek aan tot verhoging van de alcoholconsumptie? Indien het laatste het geval is, dan betekent dit dat dergelijke liedjes een gevaarlijke (want vaak onbewuste) vorm van reclame vormen, de "subliminale" reclame.

GOEDKOOPSTE MIDDEL TEGEN HOOLIGANS BEHOORLIJK EFFECTIEF

Wedstrijden in het betaald voetbal worden vaak ontsierd door geweld van "hooligans". Allerlei maatregelen zijn daartegen uitgeprobeerd. Reden voor een team van wetenschappers van de Radboud universiteit in Nijmegen om na te gaan welke het meest effectief waren.

De wetenschappers analyseerden 3431 wedstrijden in het betaald voetbal tussen 2006 en 2011. Daarvoor gebruikten zij de gegevens van het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV). Daarin staan gegevens over de wedstrijden als aantal supporters, getroffen maatregelen, aanvangstijden, voorgekomen incidenten en optreden van de politie.

Het bleek dat de gebruikelijke maatregelen weinig tot zeer weinig effect hadden gehad. Drooglegging van het stadion bleek in veel gevallen de ongeregelde alleen maar te hebben verplaatst naar buiten het stadion. Verplichte clubkaarten of supporters-

WIL EUROPA ALCOHOLPROBLEMEN WEL AANPAKKEN ?

De Europese Commissie heeft vier jaar geleden een globale strategie vastgesteld voor het aanpakken van de alcoholproblemen door de lidstaten. Nu moet gewerkt gaan worden aan een opvolger voor de periode 2016–2022. De eerste aanzet daartoe heeft tot teleurstelling geleid bij organisaties op het terrein van de volksgezondheid.

Op 10 maart jl. nam de commissie voor Milieu, Volksgezondheid en Voedselveiligheid van het Europees Parlement een resolutie aan waarin de Europese Commissie wordt verzocht een nieuwe Europese Alcoholstrategie te ontwikkelen voor de periode 2016–2022.

Een tiental organisaties op het terrein van de volksgezondheid, verenigd in de European Public Health Alliance (EPHA), vindt de tekst van die resolutie teleurstellend. De aanbevelingen van de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO) zijn er niet in terug te vinden, de invloed van de alcoholbranche echter wel. Eén van de deelnemende organisaties vroeg zich openlijk af of de commissie van het Europees Parlement er op uit was de industrie te beschermen in plaats van de consument.

De EPHA zegt verheugd te zijn dat de commissie van het Europees Parlement de noodzaak inziet van een nieuwe Europese alcoholstrategie. Zij wijst er in dit verband op dat de maatschappelijke kosten van alcoholproblemen in Europa ongeveer 155 miljard euro bedragen.

DRANK GAAT DOOR VOOR SOCIAAL
SMEERMIDDEL, MAAR BLIJKT VAAK
EEN SOCIAAL ISOLEERMIDDEL

Om de alcohol schade effectief aan te pakken, zouden de aanbevelingen van de Wereld Gezondheids Organisatie gevolgd moeten worden. Aanbevelingen die tegen matige kosten bewezen effect sorteren. Dat zijn maatregelen op het gebied van prijs, marketing en verkrijgbaarheid. Daarvan is in de resolutie in het geheel niets terug te vinden.

Eveneens afwezig in de resolutie is het recht van consumenten om geïnformeerd te worden over wat zij eten en drinken. Dat recht wordt wel erkend voor frisdranken, vruchtensappen, melk, enzovoorts. Over die producten wordt de consument tot op de milligram nauwkeurig geïnformeerd over de bestanddelen en de calorieën. Alcoholhoudende dranken worden tot nu toe buiten dit informatierecht gehouden. De alcoholbranche verzet zich er heftig tegen om dat recht op zijn producten toe te passen.

Over aanpakken van de marketing zwijgt de resolutie al evenzeer. De noodzaak van het aanpakken daarvan is aangetoond door professor Gilmore van het gezaghebbende Royal College of Physicians. Marketing oefent geestelijke druk uit in de richting van eerder beginnen met drinken, en drinken van grotere hoeveelheden. Daarom moet de marketing volgens Gilmore gereguleerd worden.

Over gezondheidswaarschuwingen in de etikettering zwijgt de resolutie ook al. Sommige lidstaten zijn daar echter reeds serieus mee bezig. Het lichtende voorbeeld hierin is Frankrijk, dat al in oktober 2006 (!) een waarschuwing tegen alcoholgebruik tijdens de zwangerschap verplicht stelde. In Nederland is vermelding van een dergelijke waarschuwing overgelaten aan de zelfregulering door de alcoholbranche. Met als resultaat dat er nog niets gebeurd is, want ieder jaar uitstel betekent weer een jaar extra winst voor de zelfreguleerders.

Ook ontbreken verwijzingen naar andere activiteiten van individuele lidstaten. Zo heeft het Schotse parlement een voorstel aangenomen tot invoering van een minimumprijs per eenheid alcohol. Soortgelijke systemen zijn op het moment in discussie in Estland en Ierland.

De EPHA doet een dringend beroep op de Europarlementariërs, om de door haar gesignaleerde ontbrekende maatregelen, alsnog bij amendement aan de resolutie over een nieuwe Europese alcoholstrategie toe te voegen. Het is tijd voor concrete en effectieve maatregelen.

Dingeman Korf